

Розробники:

Адобовська Марія Володимирівна – старший викладач кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів.

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів.

Протокол № 1 від. “31” серпня 2017р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(Біланчин Я. М.)
(прізвище та ініціали)

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною комісією (НМК) геолого-географічного факультету:

Протокол № 1 від. “05” вересня 2017 р.

Голова НМК

_____ (підпис)

(Біланчин Я. М.)
(прізвище та ініціали)

Вступ

Навчальна програма вибіркової дисципліни «Інтерактивні технології в сучасній освіті» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів із спеціальності 014.07 «Середня освіта (Географія)». Інтерактивні методи навчання на сьогодні є інноваційним способом роботи педагога в будь-якому освітньому закладі. Інтерактивні методи навчання, на відміну від традиційних, базуються на активній взаємодії учасників навчального процесу, при цьому основна вага надається взаємодії учнів між собою. Такий підхід дозволяє активізувати навчальний процес, зробити його більш цікавим та менш втомлюваним для учасників, а також надає можливість широкого обміну досвідом.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є використання альтернативних форм організації навчання, розробка нових педагогічних ідей та підходів до навчально-виховної роботи вчителя географії.

Місце навчальної дисципліни в структурі освітнього процесу.

Вивчення навчальної дисципліни базується на знаннях з курсів «Педагогіка», «Методика виховної роботи», «Географія в ЗОНЗ та методика її викладання», «Методика застосування комп'ютерної техніки при викладанні шкільного курсу географії». Оволодіння теоретичними основами, вміннями і навичками роботи із застосуванням сучасних інтерактивних технологій є підґрунтям вивчення навчальних дисциплін «Основи педагогічної майстерності», для проходження здобувачами вищої освіти виробничої практики та написання дипломної роботи.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Форми, методи і засоби інтерактивних технологій.
2. Інноваційні технології при вивченні географії.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів знань про новітні підходи до організації навчання, інтерактивні технології, їх зміст, особливості, специфіку, форми і методи, прийоми організації та вміння структурно аналізувати навчальний процес з позицій його технологізації.

Основними **завданнями** вивчення навчальної дисципліни «Інтерактивні технології в сучасній освіті» є:

- формування знання про інтерактивне навчання як сукупність технологій; ознайомлення із принципами, функціями й методами застосування інтерактивних технологій;
- сформуванню знання про структуру, зміст різних видів інтерактивних навчальних технологій;
- формування уявлень в галузі застосування інтерактивних технологій під час роботи вчителем географії в школі.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

- ✓ **ЗК5.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ✓ **ЗК6.** Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.
- ✓ **ЗК7.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ✓ **ФК6** - Здатність здійснювати професійну діяльність вчителя географії, класного керівника, педагога-організатора позакласної та позашкільної виховної роботи на основі аналізу та осмислення педагогічної діяльності, застосування творчого підходу, інноваційних методів та освітніх технологій для відповідного забезпечення належної якості навчально-виховного процесу в закладах освіти

✓ **ФК8** - Здатність застосовувати набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів загальних і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків географії

✓ **ФК21** - Знання теорій, категорій і понять про сутність, принципи, зміст, форми і методи навчання і виховання; здатність володіти навичками викладання та навчання, знання сучасних освітніх технологій і методик для формування загальних і предметних компетентностей

Кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

✓ **ПРН5** - Знає психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання учнів: вікові та індивідуальні психологічні особливості особистості учня, основні психічні процеси, зміст педагогічних теорій, основні категорії педагогіки, методи педагогічних досліджень, закономірності, принципи та методи навчання та виховання, особливості фізичного розвитку учня, функціональні обов'язки вчителя та класного керівника тощо

✓ **ПРН12** - застосовує набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, сучасні методики і освітні технології, в тому числі і інформаційні, для забезпечення для формування в учнів загальних і предметних компетентностей, здійснення міжпредметних зв'язків та формування основ цілісної природничо-наукової картини світу відповідно до вимог державного стандарту

✓ **ПРН13** - Виконує функціональні обов'язки вчителя географії та класного керівника, педагогічно мислить, застосовує творчий підхід до педагогічної діяльності, моделює та розв'язує педагогічні ситуації, планує навчально-виховну роботу з дітьми, педагогами та батьками, застосовує індивідуальний підхід

✓ **ПРН19** - Вміє досліджувати сучасні педагогічні технології навчання, застосовувати традиційні форми, методи, прийоми навчання, які сприяють свідомому оволодінню системою географічних знань, умінь і навичок, організовувати, планувати, конструювати й здійснювати свою власну професійну діяльність відповідно до дидактичних принципів навчання;

✓ **ПРН21** - Вміє оцінити здоров'я особистості, визначити допустимий рівень фізичного навантаження, визначає критерії і показники психічного й психофізичного розвитку дітей, враховує отримані дані при виборі методик і технологій навчання і виховання, розробляє ефективні індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей з особливими освітніми потребами,

✓ **ПРН30** - Здатний відповідально управляти процесом формування готовності учнів до самостійного осмисленого прийняття рішень, подолання труднощів, прояву поваги до інтелектуальної праці та її результатів

✓ **ПРН31** - забезпечує рівноправне, справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанням всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічних особливостей, здійснює педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- зміст поняття "технологія", "інтерактивне навчання", «інтерактивні технології», "технологія інтерактивного навчання";
- знати теоретичні засади інтерактивних технологій;
- знати види методів при інтерактивному навчанні;
- знати педагогічні інновації в сучасній школі.

вміти:

- аналізувати, структурувати і характеризувати інтерактивні технології;
- використовувати інтерактивні методики в навчальних семінарах та тренінгах;

– уміти розробляти і захищати індивідуальний проект інтерактивних технологій.

2. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Форми, методи і засоби інтерактивних технологій.

Тема 1. Дидактичні характеристики інтерактивних технологій

Поняття «технологія», «інтеракція» «інтерактивна технологія». Сутність інтерактивного навчання, його місце в сучасній освіті. Психологічні основи застосування інтерактивних технологій. Закономірності та принципи застосування інтерактивних технологій. Функції інтерактивного навчання. Учитель і учень як суб'єкти педагогічної взаємодії в процесі застосування інтерактивних технологій.

Тема 2. Різноманіття інтерактивних методів навчання і їх характеристика

Інтерактивні методи навчання та їх характеристика. Різноманіття методів інтерактивного навчання. Класифікація методів інтерактивного навчання.

Змістовний модуль 2. Інноваційні технології при вивченні географії

Тема 3. Інтерактивні засоби навчання

Інтерактивні засоби навчання, їх різноманіття Функції інтерактивних засобів навчання. Класифікації інтерактивних засобів навчання: за вирішеними педагогічним завданням; за функціями в організації освітнього процесу; за типом інформації та т.п. Інтерактивні засоби навчання, що забезпечують базову підготовку (електронні підручники, навчальні системи, системи контролю знань), їх характеристика та особливості використання в освітньому процесі. Інтерактивні засоби практичної підготовки (задачники, практикуми, віртуальні конструктори, програми імітаційного моделювання, тренажери). Інтерактивні допоміжні засоби (енциклопедії, словники, хрестоматії, розвиваючі комп'ютерні ігри) і особливості їх використання в освітньому процесі. Інтерактивні комплексні засоби (дистанційні навчальні курси). Система електронного навчання і контролю знань MyTestPro і її дидактичні характеристики.

Тема 4. Технології інтерактивного навчання

Технологія організації дидактичної гри. Технологія організації проектної діяльності. Технології навчання у співпраці (Cooperative Learning). Мозковий штурм. Групова дискусія. Технологія «дебати». Інформаційно-комунікаційні технології.

Тема 5. Особливості організації контролю в системі освіти із застосуванням інтерактивних технологій

Контроль в системі освіти, його функції та види. Традиційні та інноваційні методи контролю, які використовуються із застосуванням інтерактивних технологій. Особливості організації тестового контролю на основі платформи MyTestPro. Види тестових завдань. Сутність портфоліо як методу контролю і оцінки досягнень учнів. Різноманіття типів портфоліо. Специфіка створення електронного портфоліо. Критерії оцінки портфоліо.

3. Рекомендована література

Основна

1. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі. Навчальний посібник (для студентів вищих навчальних закладів). К.: Центр учбової літератури, 2009. 208 с.

2. Вауліна О. М. Запровадження інтерактивних методів навчання на уроках читання // *Початкове навчання та виховання*. 2011, № 7. С. 2-13.
3. Вербицька О. Інтерактивні методи навчання предметів природничого циклу // *Початкова школа*. К.: 2007, № 6, С. 25-27.
4. Волканова В. Інтерактив медіа-освіта // *Директор школи*. 2011. № 2. С. 52-61
5. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. К.: ВЦ «Академвидав», 2004. 352с.
6. Дячук І. Інтерактивні методи навчання на уроках розвитку зв'язного мовлення, 2 клас: досвід роботи // *Початкова школа*. 2011. № 1. С. 5-12.
7. Ільченко Н. В. Інтерактивні методи навчання // *Завучу усе для роботи*. 2011, № 7/8. С. 19-22.
8. Інтерактивні методи навчання: Навч.посібник. П. Шевчук, П. Фенрих Щецін, 2005. 170 с.
9. Пометун О. Технологія інтерактивного навчання як інноваційне педагогічне явище // *Рідна школа*. 2007. № 5. С. 46-49.
10. Комар О. Навчання школярів за інтерактивними методами // *Рідна школа*. 2006. № 5. С. 57-60.
11. Корнєєв В.П. Технології в навчанні географії. Харків: Вид. група «Основа», 2004. 112 с.
12. Пометун О. І., Пироженко А. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: науковометодичний посібник / ред. О. І. Пометун. К.: А.С.К., 2004.192 с.
13. Ситуационный анализ, или Анатомия кейс-метода / Ред. Ю. П. Сурмин. К.: Центр инноваций и развития, 2002. 286 с.
14. Ситуаційна методика навчання: теорія і практика / упор. О. Сидоренко, В. Чуба]. К.: Центр інновацій та розвитку, 2001. 256 с.

Додаткова

1. Душина И.В., Таможня Е.А., Пятунин В.Б. Методика и технология обучения географии в школе. М.: ООО «Издательство Астрель», 2002. 203 с.
2. Караяни А. Г. Активные методы социально-психологического обучения. М., 2003. 68 с.
3. Лівандовська Л. Використання інтерактивних освітніх технологій у навчально-виховному процесі // *Директор школи*. 2004. № 33/34. С. 42-45.
4. Максимова Н., Порох Л. Інтерактивні методи навчання: крок у майбутнє // *Рідна школа*. 2008. № 12. С. 35-38
5. Навчання: Нові стратегії розвитку / упоряд. Г. Сиротенко. К.: Шк. світ, 2007. 128 с.
6. Оцабрик І. В. Теоретичні аспекти інтерактивних технологій у дидактиці // *Зарубіжна література в школах України*. 2005. № 4. С. 28-31
7. Корнєєв В.П. Форми навчання географії. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2004. 224 с.
8. Технології навчання дорослих / упор. О. Главник, Г. Бевз. К.: Главник, 2006. 128 с.
9. Евстигнеева Т., Фролов Д., Грабенко Т. Технология создания команды. СПб.: Речь, 2002. 224 с.
10. Кларин М. В. Корпоративный тренинг от А до Я: Науч.-практ. пособие. М. : Дело, 2002. 224 с.
11. Метод конкретной ситуации: опыт НКО юга России) / сост. В. Птицин. Краснодар: Южный региональный ресурсный центр, 2003 120 с.
12. Педагогічна практика: підготовка та реалізація: навчальний посібник / Ред. Н. Ю. Бутенко. К.: КНЕУ, 2005. 184 с.
13. Сидоренко Е. В. Технологии создания тренинга. От замысла к результату. СПб.: Речь: Сидоренко и Ко, 2007. 336 с.
14. Турпер Д. Ролевые игры. Практическое руководство. СПб.: Питер, 2002. 352 с.
15. Шевцова И. В. Тренинг личностного роста. СПб.: Речь, 2005.-144 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. <http://www.osvitanet.com.ua/> Навчально-методичний сайт ЗАТ «Інститут передових технологій»
2. <http://mega.km.ru/> Мегаенциклопедія Кирила і Мефодія
3. <http://www.wwf.ru/> Всесвітня природна спадщина ЮНЕСКО
4. <http://geo2000.nm.ru/> Географія. Всі країни світу. Записки мандрівника. Тести з географії.
5. <http://www.transparentworld.ru/> Земні процеси з космосу
6. <http://mapstor.com/ru/> Топографічні карти
7. <http://www.ecosystema.ru/> Екологічний центр «Екосистема»
8. <http://www.edu.ru/maps/> Лабораторія навчальних карт
9. <http://www.geosite.com.ru/> GeoSite – все про географію
10. <http://geoman.ru/> Бібліотека з географії
11. <http://slovari.yandex.ru/dict/geography/> Словник сучасних географічних назв
12. <http://www.uroki.net/docgeo.htm/> Для вчителя географії
13. <http://geo.metodist.ru/> Методична лабораторія з географії Московського інституту відкритої освіти
14. <http://library.thinkquest.org/10157/geoglobe.html/> GeoGlobe. Географічні ігри
15. <http://teory.narod.ru/history.htm/> Історія географії як науки
16. <http://geo-tur.narod.ru/> Гео-Тур: географія країн та континентів
17. <http://www.geodata.org.ua/> Геофізичні данні в реальному часі. Інформація про сонячну активність і стан Землі
18. <http://pidruchniki.com.ua/> Перша українська електронна бібліотека підручників
19. <http://www.rgo.ru/> Регіональна географія. Інформаційно-публіцистичний дайджест "Планета Земля"
20. <http://svit21.narod.ru/> Етнополітична карта світу
21. <http://mirkart.ru/> Світ карт. Інтерактивні карти світу, країн, міст та ін., з можливістю пошуку інформації.
22. <http://www.ukraine.ru/catalog/dowidky/ukrbasic.html/> Україна.Ru. Географія.
23. <http://travel.kyiv.org/map/> Україна та її регіони. Карта України. Карти областей України. Міста України.
24. <http://krugosvet.ru/> "Кругосвет" - універсальна енциклопедія Рубрикатор за категоріями: історія, подорожі і географія, медицина, технології та ін.
25. <http://floranimal.ru/> "Floranimal" - про тварин і рослини. Ілюстровані статті про різні види тварин і рослин (алфавітна систематизація).
26. <http://geo.1september.ru/> Газета «Географія» та сайт для вчителя «Я йду на урок географії»
27. <http://schools.techno.ru/sch518/koridor/geograf/index.htm/> Віртуальний кабінет географії школи 518
28. <http://afromberg.narod.ru/> Уроки географії та економіки: сайт вчителя географії А.Е. Фромберга
29. <http://www.my-geography.ru/> Сайт учителя географії Сазонової Г.І.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

5. Методи діагностики успішності навчання: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, звіт за інформаційними повідомленням, термінологічний диктант, тестування, контрольні роботи за змістовими модулями.